

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 240 K, na $\frac{1}{2}$ strani 160 K, na $\frac{1}{3}$ strani 80 K, na $\frac{1}{6}$ strani 40 K in na $\frac{1}{12}$ strani 20 K. Družabnikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe;
tisk J. Blasnika nasleđnikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1919. Letnik XXXVI.

Obseg: Naznanila kmetovalcem. — Pirca proč od kmetijske družbe! — Povzdignimo našo govedorejo! — Dobava bikov, merjascev in žrebcev. — Poslanica stanovskim tovarišem. — Soljenje trt. — Začasno splošno pomanjkanje gnojil. — Izvrševanje paše in pašnih pravic v gozdih na Kranjskem. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Uradne vesti Slovenske kmetijske družbe. — **Inserati.** Družbene vesti.

Semenski krompir.

Posrečilo se je kmetijski družbi dobiti nekaj vagonov semenskega krompirja, ki ga bo oddajala svojim udom za spomladno saditev. Krompir je slavonske dobre vrste in bo najbrž dobro uspeval tudi v naši zemlji. Če pa kateri kmetovalec nima zaupanja do tega semena, naj posadi svoj domači pridelek, ki ga je namenil za prehrano, tujega naj pa uporabi namesto tega. Vendar je priporočati, naj vsak posadi vsaj nekaj tujega gomolja, da poskusi, ako bi dobro uspeval na domačih tleh.

Krompir se bo oddajal le udom Slovenske kmetijske družbe, in sicer naložen v vagonih brez vreč po 90 K za 100 kg, v vrečah pa po 100 K za 100 kg.

Neudje, ki bi hoteli le v svrhu dobave tega semena pristopiti k družbi, morajo plačati udnino za dve leti, t. j. za letos ter za l. 1920.

Naročila se sprejemajo takoj. Na naročila brez vplačanega zneska se družba ne more ozirati, kajti blago je sama že naprej plačala, četudi ga nima še v rokah.

Apneni dušik — edino umetno gnojilo.

Izbire v umetnih gnojilih dandanes nimamo, kajti zaprte so nam še vse meje; razentega je tudi v drugih državah pomanjkanje tega blaga, ker ga deloma med vojno ni bilo mogoče podelati in pridobiti, deloma so tudi drugod zemlje tako izčrpane, da ga tamošnji kmetovalci sami potrebujejo v veliki množini in jim ne preostaja nikakih množin za izvoz v našo državo.

V Sloveniji izdelujemo apneni dušik, ki je izvrstno dušičnato in sedaj pri nas sploh edino razpoložljivo umetno gnojilo.

Cena mu je 100 K za 100 kilogramov.

Potrebujemo ga pa na en hektar le 100 do 150 kg ali na en oral 50 do 75 kg; je torej zelo učinkovito gnojilo, ki deluje ne samo prvo, ampak tudi še drugo leto. Neobhodno potrebno je našim zemljam, ki so tekom vojne bile tako izmozgane, ko jim nismo mogli nadomestiti izgubljenih snovi, posebno dušika, s hlevskim gnojem in z drugimi umetnimi gnojili, ker teh sploh ni bilo dobiti v zadostni množini. Torej posebno dušika potrebujejo naše rastline in tega jim moremo dati edinole v apnenem dušiku.

Ker je pa to dušičnato gnojilo neoljeno in nehi-

drirano, je treba pri njegovi uporabi največje previdnosti. Ta zelo fini prah se kaj rad prijemlje človeške kože, jo osmоди in povzroči mehurje na njej. Da se to prepreči, ga trosimo z rokavicami na rokah ali z lopatico, tudi z rešetkom. Dobro je tudi pred trošenjem namazati si roke in obraz z mastjo ali oljem, da apneni dušik ne more škodovati. Zelo pripo-

ročljivo je, to gnojilo pomešati s prstjo, da se manj praši.

Naročati ga je pri „Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani“, ali pri „Zadružni zvezi v Celju“, ali pa pri „Kmetijski zadruzi v Račjem“. Vsa naročila je priglasiti takoj, kajti blaga je še malo in morda poznejše naročnike ne bo mogoče več upoštevati.

Pesa za krmo.

Pomanjkanje krme v deželi je v zadnjih letih prisililo kmetovalce, da so si skušali pomagati s pridelovanjem krmske pese. V poslednji dobi pa je splošno primanjkovalo semena te krmilne rastline, vsled česar smo si morali pomagati s sladkorno peso, ki je sicer redilnejša od krmske, nam dá pa manjšo množino krme, četudi toliko več zaleže. Krmska pesa vsebuje namreč 3—6 % sladkorja, sladkorna pesa pa 16—18 %. Iz tega se razvidi razlika v hranilni vrednosti obeh vrst teh krmilnih rastlin, kar je posebno opaziti pri mlečnosti krav in tudi ob pitanju živine za zakol.

Kmetijska družba je letos dobila posebno dobre vrste krmske pese, ki nam dá zelo veliko množino

krme, kajti posamezni koreni dosežejo težo od 6 do 8 kg. Razentega ima družba v zalogi tudi še nekaj sladkorne pese, ki se je dobro obnesla posebno v suhih legah in v suhih letinah. Družba oddaja to seme po sledečih cenah za 1 kg:

Krmsko peso rdečo Mamutovko	po 24 K
rumeno Ekendorfer	„ 24 „
rumeno Oberndorfer	„ 24 „
Sladkorno peso	„ 8 „

Naročniki naj natančno navedejo vrsto, ki jo žele dobiti, da ne bo kake zmešnjave ob izvršitvi teh naročil.

Pirca proč od kmetijske družbe!

Ta mesec je minulo 35 let, odkar sem prevzel službo tajnika (z letno plačo 420 gold.!) pri bivši c. kr. kmetijski družbi kranjski, t. j. pri sedajni Slovenski kmetijski družbi. Če se sedaj na svoje ne majhne uspehe sklicujem in samega sebe hvalim, mi nihče ne more očitati, saj stem ne nameravam ničesar več doseči, ker ne morem. Ne storim pa tega rad, ker se mi gabi vsaka samohvala, a prisiljen sem to storiti v svojo obrambo.

L. 1884. sem prevzel skrajno slabo delujočo, majhno in revno kmetijsko družbo, ki jo sedaj s ponosom zapuščam kot velikansko in dobrostojno glavno kmetijsko korporacijo, ki bi v vseh pogledih prvačila med drugimi, če bi bila Avstrija tudi skupaj ostala.

Pričel sem izdajati „Kmetovalca“, ki sem ga štiriintrideset let urejeval in večinoma sam spisoval; imel sem na tisoče kmetijskih poučnih predavanj; vpeljal sem prvi na jugu posredovanje gospodarskih potrebščin tako vzorno, kakor malokje, in ni je kmetijske panoge, ki je ne bi bil jel z uspehom pospeševati. Če bi hotel vse to svoje delo v prid kmetijstva popisati in doprinesti s statističkim materialom nespodbitne dokaze uspeha svojega dela, spisati bi moral celo knjigo. Imel sem pač v zadnjih letih sotrudnike, ki so poleg mene moje pričeto delo nadaljevali, a nadaljevati je vse kaj drugega, nego pričeti; oni so največ le želi, kjer sem jaz oral trdo ledino, sem sejal in skrbel za ugodne razmere dobremu uspevanju dela za pospeševanje kmetijstva.

Potegoval sem se za koristi in pravice kmetov s tako brezobzirnostjo, kakor nihče drugi, kar mi je nakopavalo sovraštvo avstrijskih birokratov in celo sodnijska preganjanja. Če enkrat spišem svoje spomine, ne zamolčim, kako sem delal nekaterim govore in važna

ter obširna poročila, katerim je moje delo donajalo veliko slavo. Sploh se pri nas niti ne ve, koliko jih je od mojega dela živelo.

Med vojno je seveda prenehalo pospeševalno delo v prosep kmetijstva, zato pa vendarle nisem držal križem rok, ter sem neprestano tudi v teh hudih časih delal v prid našega kmeta.

Z dokazi morem služiti, kako sem se z uspehom zavezem za kmeta in konsumenta o priliki nasilnih rekvizicij, s kako vehemenco sem nastopal proti odiranju kmetov in konsumentov po centralah; veliko sem storil za oprostitev kmetovalcev od vojaške službe; nastopal sem z vso silo in brez bojazni proti škodljivemu početju tuje soldateske; uvažal sem pod pretezo preskrbe gospodarskih potrebščin krompir, žito itd. Samo lansko leto sem kupil 112 vagonov žita, in tako neposredno in posredno aproviziral mnoge naše pokrajine; nekatere sem to zimo naravnost rešil pred gladom in v najubožnejši del Istre sem dal 10 vagonov pšenice. Zaposlen nisem bil pri prav nobeni centrali; moje delo je pa naravnost zniževalo cene in vrhutega sem po svojih močeh vsestransko skrbel za živež na deželi. V nobeni bivših kronovin ni glavna kmetijska korporacija v tem pogledu toliko storila, kakor edino po moji zaslugi pri nas kmetijska družba.

Resnici na ljubo pa moram priznati, da sem se na drugi strani in ob vsaki priliki, ki se mi je nudila, z vso energijo boril za višje maksimalne cene kmetijskih pridelkov na Kranjskem, ki so bile skrajno krivično znatno nižje nastavljene, kakor povsod drugje, kajti ni mi šlo v glavo, zakaj naj bi kranjski kmet pri rekvizicijah ceneje oddajal, kakor kmet v drugih kronovinah. Kdo se ne spominja mojega rezkega boja za pravično vzravnje cen klavne živine in boja proti sodiščem, ki so naše vinogradnike kruto preganjala zaradi dozdevno previsokih vinskih cen, dočim v drugih deželah tega

ni bilo?! Seveda nisem imel pri tem svojem delu, zlasti glede klavne živine, nikakega pravega uspeha, kajti bili smo v ožjem vojnem ozemlju, kjer je imela zadnja beseda vednole kruta soldateska. *Vršil sem do skrajnosti svojo dolžnost ščititi našega kmeta*; ker sem pa izprevidel, da je moje delo zamanj, izstopil sem takoj iz ljubljanske „Presojevalnice cen“, kakortudi iz „Osrednje“ na Dunaju, kjer je bila vsaka beseda bob ob steno. Če nisem ničesar za kmetovalce dosegel, ni bila to moja krivda, ki bi jo mi smeli očitati, a ta moj neuspeh je pa bil seveda v korist konsumentov, in zato mi tudi ti zbog takratnih razmer ne morejo in ne smejo ničesar očitati.

Ne govorim o tožbah vojaških krogov proti meni, češ, da sem ščuval; o policijskem preganjanju moje osebe itd. Bojazni nisem nikdar poznal!

Vedel bi veliko povedati, kar je meni v čast, toda bodi dovolj, a danes sem prisiljen dogodjaj objaviti, ki ga pozna le pičlo število oseb. Odlikovali so me namreč z visokim redom, a jaz sem to cesarsko odliko zavrnil v najkritičnejšem času, ko so se drugi hlinili, ali pa bali za svoj vrat. Kaj takega se je med vojno le v par slučajih zgodilo, a dotičniki so svoj pogum obesili na velik zvon, ki se je razlegel po celi Avstriji, jaz se pa s svojim pogumom nisem bahal in sem celo prosil uredništva vseh ljubljanskih listov, naj tega dogodjaja ne objavijo. Sedaj se pa najdejo ljudje, ki so bili še sinoči črnorumeni do kosti, danes pa uživajo in izkoriščajo Jugoslavijo, ki jim je kot zrela hruška brez njih zaslug komodno padla v naročje, a mene pa politično in tudi drugače javno sumničijo ter blatijo in mi iz svojih usurpiranih mest brce dele.

Delni povod k temu mojemu spisu je nastopna vloga na deželno vladu za Slovenijo:

„Ljubljanska napredna, politična in gospodarska društva krajevne organizacije JDS v Ljubljani so sklenila v svoji seji dne 23. grudna 1918.:

III.

Imenovana društva in organizacije zahtevamo dalje, da Narodna vlada takoj odstavi Gustava Pirca od njemu poverjenega mesta, kajti neupravičeno se nam sdi, da bi zaradi takega človeka naše ljudstvo še dalje tavallo v neznosni draginji in pomanjkanju.
N. N. načelnik.“

Ta vloga na deželno vladu je pač nekaj skrajno lažnjivega, zlobnega in perfidnega, ki po mojem upravičenem sumu izhaja iz spletke osebe, ki sem ji na poti. Jaz, ki sem, kakor zgoraj povedano, z vso silo oviral izmozgavanje dežele, ki sem nastopal proti odiranju po centralah in sem na stotine vagonov živeža spravil v deželo, ne da bi bil k temu dolžan, sem torej kriv, da zaradi mene naše ljudstvo še dalje tava v neznosni draginji in pomanjkanju! Radoveden sem, če se prizadete osebe kaj sramujejo svojega gnusnega početja.

Deželna vlada je seveda v svoji seji šla preko te zahteve na dnevni red.

Najbolj žalostno je pa dejstvo, da povzročitelji te gonje proti meni dobro vedo, da nima deželna vlada nad menoj nikake oblasti, ampak edinole občni zbor kmetijske družbe, ki je zasebna, nezavisna in popolnoma avtonomna korporacija, v katero se nima pravice nihče drugi vtikati, kakor edinole njeni udje.

Kadar napredna politična stranka JDS snuje po deželi med kmeti svoje organizacije, naj vpraša zavedne kmete, če se strinjajo s tako gonjo proti meni, oziroma naj kmetje sami organizatorje vprašajo, kaj dá povod organizacijam stranke JDS ščuvati proti onemu, ki je vsikdar vse svoje sile zastavil v prid kmeta in pri tem več, kakor je bilo zanj dobro, zapostavljal svojo lastno osebo.

Jaz se mirno zanašam na pravično sodbo zavednih kmetov-udov Slovenske kmetijske družbe, ki moje delo v njih prid dobro poznajo! Nameščen sem bil od strogo kmetijske-strokovne organizacije in slab ter podel njen uslužbenec bi bil, če ne bi vsikdar in dosledno zastopal z vso vnemo in do skrajnosti koristi udov kmetijske družbe, odnosno celega kmetijskega stanu. Da nisem te svoje dolžnosti po svojih skromnih močeh izpolnjeval, mi pač nihče ne more očitati.

V bivši kranjski kronovini ga ni danes človeka, ki se mora z menoj kosati glede pridobljenih zaslug za povzdigo našega kmetijsko-ekonomijskega položaja. Res je danes kmetijstvo zelo porušeno, toda trdni temelj za njega izboljšanje je ostal in na njem bodo po kmetijski družbi neposredno ali posredno probujeni kmetovalci z lastno močjo zgradili novo blagostanje, ki bo dokaj let skoraj edino tisto, *kar Vas bo vse skupaj kvišku držalo*. Zapomnite si to vsi, ki nimate najmanjšega povoda me napadati, ki niti ne veste, kaj se pravi resnično delati za javni blagor ter le menite, da je prostaška demagogija delo, ki res kaj velja! Od takih in enakih ljudij se ne dam blatiti, ne da bi se ne branil ter naj moje večdesetletno javno delovanje spričuje, da mi predstoječi način silobrana potom samohvale samemu sebi najmanj ugaja. Vse tu povedano pa ne veljaj izročiteljem gori omenjene vloge na deželno vladu, ki so osebno sila „nedolžni“, ampak vsem onim, ki so jo zakrivali in ki si domišljujejo, da bodo trajno res kaj veljali!

Gustav Pirc.

Povzdignimo našo govedorejo!

Nobena panoga kmetijstva ni med vojno tako trpela, kakor ravno naša govedoreja, ki je dandanes na taki stopnji, da nam nudi komaj polovico gospodarskih koristi, ki jih je dajala pred vojno. Kmetijstvo v Sloveniji bo šele tedaj zopet uspevalo, če spravimo našo živinorejo na prejšnjo višino in s pomočjo nje gospodarimo v prid našega kmetijstva. Kako pa pridemo v najkrajšem času zopet do prejšnjega stanja živinoreje? Najlaže in zaenkrat edino možna pot je ta, *da privežemo vsa teleta, ki se nam skote, če so količkaj primerna za vzrejo*. Ni pa pri tem potreba, da morajo biti vsa ta teleta tudi sposobna za plemo, ampak glavno je, da sploh dorasejo in se jih potem, če niso za rejo primerna, porabi za zakol.

Stem si pridobimo mesa, na drugi strani pa obvarujemo našo plemensko živino, da je nam ni treba odprodati mesarju. Če pa tele, ki bi bilo primerno za vzrejo, sami nikakor ne moremo obdržati, prodajmo je rajši sosedu, da je ta vzredi. Svarimo pa vse živinorejce, naj se nikar ne polakomnijo visokih cen, ki jih ponujajo mesarji za teleta, kajti kaj nam bo denar, ki lahko prej ali slej pride ob vsako veljavo; imeli bomo slednjič kupček ničvrednega papirja, namesto da bi nam teliček v hlevu veselo mukal. *Še enkrat torej opozar-*

*jamo vse živinorejce, naj privežejo vsa teleta, da na-
domestimo v kratkem času, kar nam je vojna pobrala.*

Dobava bikov, merjascev in žrebcev.

Dandanes nam primanjkuje v konjereji, govedoreji in prasičereji plemenjakov, ki jih ni mogoče dobiti od nikoder. Iz tujih držav se jih ne izplača kupovati, ker so prvič predragi, drugič si stem pokvarimo svojo valuto. To neugodno stanje bo trajalo še par let in do onega časa, ko se povrnejo zopet stare razmere, si moramo pomagati na drug način. Take plemenjake si zagotovimo v zadostnem številu le na ta način, da si jih doma vzgojimo. Omeniti je pri tem, kakšne cene plačujejo za plemenjake v sosednjih deželah. V Nemški Avstriji n. pr. stanejo žrebci 20.000 do 30.000 K, biki do 10.000 K, merjasci 1500 do 2000 K. Denar, ki ga potrebujemo za take plemenjake, mora torej ostati v deželi v korist našim živinorejcem. Te visoke cene v sosednjih državah nam pa tudi kažejo, da niti tam nimajo dovolj takih plemenjakov, vsled česar stopajo cene za iste do nezaslišane višine. Če hočemo torej v najkrajšem času povzdigniti našo konje-, govedo- in prasičerejo, si moramo doma vzgojiti bika, merjasce in žrebce. Vsak živinorejec torej, ki ima kako primerno žival za pleme, naj si jo vzgoji na tak način, kakor je primerno za plemenjake in zagotovljen naj bo, da jo bo drugo leto oddal za drag denar. To je najboljša premoženje, ki si ga sedaj lahko zbiramo ter se na ta način obogatimo in povzdignemo naše premoženje, ne pa, da bi si kupičili papirni denar, ki izgublja od dne do dne na vrednosti. Opozarjamo torej še enkrat vse kmetovalce, da si vzgojijo doma dobre plemenjake!

Slovenska kmetijska družba prevzame *poizvedovanje glede nakupa in oddaje vseh takih plemenjakov*, vsled tega pozivljamo vse kmetovalce, naj javijo družbi, če imajo na prodaj kakega bika, žrebca ali merjasca in ravnotako vse one, ki hočejo te plemenjake nakupiti. Vsak naj navede pasmo plemenjaka, ki ga ima na razpolago, oziroma ki ga želi kupiti.

Bikorejcem se dovoli za nakup bikov in merjascev primerna podpora, za katero se je obračati z utemeljeno prošnjo na Slovensko kmetijsko družbo.

Poslanica stanovskim tovarišem.

Objavljamo ta članek naprednega štajerskega kmetovalca, ki hoče s svojimi nasveti in praktičnimi izkušnjami pripomoči tudi drugim kmetovalcem, da se oprimejo modernejšega naziranja o kmetijstvu in skušajo uveljaviti umne pridobitve na polju te stroke. Opisuje razmere nazadnjaškega kmeta v sicer malo preveč temnih barvah, kajti kolikor so nam znane kmetijske razmere na Spodnjem Štajerskem, tam ni več najti tako slabega gospodarstva. Naš kmet je na splošno res konservativen in marsikaterikrat težko dostopen novim pridobitvam v kmetijstvu, toda razmere okoli njega in napredek splošnosti vendarle vplivajo tudi na njegovo gospodarstvo, da se oprime hočeš-nočeš-moraš novih boljših delovskih načinov. Ako upoštevamo le napredek v vinogradništvu zadnjih desetletij po vničenju trt po trtni uši, opazimo, kako hitro se je najzadnji kmet oprijel trtorije po novem načinu. Tudi v kletarstvu se je veliko izboljšalo in sploh v vseh drugih panogah, dasi recimo v živinoreji in rastlinogojstvu napredujemo le bolj polagoma. Sicer je pa čisto pravilno, če kmetovalec pove svojim rojakom ono, kar mu leži na srcu, in o čemer bi želel, da se njegovi stanovski tovariši poboljšajo. Iz tega vzroka smo priložili ta spis in želimo, da ga tisti kmetovalci, ki se čutijo prizadete po njem, uvažujejo in postanejo dostopnejši podanim naukom in izkušnjam v kmetijskem gospodarjenju. Uredništvo.

Cenjeni stanovski tovariši!

Ako vprašate rokodelca, recimo mizarja, ki izvršuje svojo obrt že dobrih 30 let: „Ali delaš še vedno tako, kakor si se naučil od svojega mojstra?“ odgovoril ti bo: „Ne!“ „Zakaj pa ne?“ „Zato ne, ker mi gre delo s pomočjo novejših iznajdb hitreje od rok in potem-takem veliko več zaslužim in tudi večjemu številu odjemalcev lahko ustrežem.“ Vprašaj krojača: „Zakaj pa ne delaš več gabanov, mentenov in čoh, ki so jih nosili nekdanji naši pradedje in dedje, in zakaj šivaš s šivalnim strojem in ne več samo z roko, kakor si se učil?“ Pogledal te bo debelo in ti odvrnil: „Stara noša je postala tuja meni in mojim odjemalcem, ki zahtevajo obleko novega kroja. Če bi šival zgolj z roko, koliko bi si pa potem zaslužil?“

Tako in enako govorijo vsi rokodelci, pa tudi vsi stanovi, ker vsak stan gleda na to, da mu gre delo hitreje od rok in mu obenem prinese več dobička. Vsak modro izkorišča nove iznajdbe in nove izkušnje.

Le kmeti stan žalibog tega ne upoštevajo, posebno pa ne naš spodnještajerski kmet. Nove iznajdbe in nove izkušnje stopajo krog njega, a on jih ne vidi, on je zanje slep. Ako mu razložiš in razkažeš kako tako iznajdbo in mu pripoveduješ o kaki taki izkušnji, ki naj bi si jo obrnil v prid, te neverno pogleda in te bo, ko odideš od njega, morda nasproti kakemu tovarišu, enakemu bedaku kot je sam, še zasmehoval in zasramoval.

Nikakor ne trdim, da so vsi taki, ali mnogo jih je vendar. In to so oni starokopitni kimovci, ki jim je vseeno, ali je noč ali dan, in ki pravijo: „Jaz delam in bom delal, kakor so delali moji starši, moji dedje in pradedje. Oni niso izsuševali muževnih travnikov, jih niso gnojili in ne obsejavali z mešanicami travnih semen, niso sadili ameriškanskih trt, niso orali z današnjimi novimi plugi, ki jim še ne vem imena, niso rabili sejalnih strojev in druge take ropotije, in vendar so živel prav dobro, še bolje kot mi dandanes. Zato tudi jaz ostanem pri starem.“ In če takemu starokopitnežu rečeš, naj prečita ta ali oni spis, ki ga je najti v tej ali oni strokovni knjigi ali v gospodarskem časniku, tedaj je pa ogenj v strehi in za odgovor dobiš: „Kaj bo učil orati gospod, ki pluga še v rokah ni imel, ali pa sejati človek, ki je pri taki gospodi poslušal takozvane tečaje? To vse je larifari, izmišljena norost, in papir je potrpežljiv; nekaj morajo nanj pisati, da nam ne pošiljajo praznega. Dolgove naj nam plačajo, potem bomo pa kmetje že dobro gospodarili!“

Vprašam te: „Ali so šolske knjige, iz katerih si se naučil čitati, računati itd., tudi le potrpežljiv papir? No, papir je res potrpežljiv in naj ostane tak, ko bi le ti ne bil večno potrpežljiv v svojih starih navadah!“

To so, kakor sem jih že gori nazval starokopitni kimovci. Nahajajo se pa tudi taki med nami, ki čitajo in zasledujejo nove iznajdbe in izkušnje in jih na tihem izkoriščajo; vprašani po njih, pa ti poročajo vse narobe, ker so zavistni, da bi si tudi ti opomogel. Gotovo mi je bedak ljubši nego zlobnež.

Sveti Pavel je nekako tako dejal: „Mnogokaj poskusite, dobrega pa se poprimite!“ To velja tudi kmetu. Ne pravim, zasadi vse svoje posestvo s cepljenimi drevesi in ameriškimi trtami, pač pa posadi toliko, za kolikor imaš pravo zemljo in pravo lego in kolikor moreš dobro pognojiti. Tudi ti ne svetujem, da naenkrat prenoviš vse svoje travnike ter jih obseješ

s travnimi semeni, aii da kar pobiješ svoje kljuse in si kupiš velikega hoboda. Ne, ampak modro najboljšuj svoje gospodarstvo! Kmetič mora biti vedno bolj na skopo stran in mora biti dobro podkovan, preden seže v mošnjček. Predvsem pa čitaj v prostem času strokovne spise in se izobražuj! Toda vedi, da z enim samim teletom prideš lahko do črede lepe govedi. Torej modro naprej!

Oglasiti se mislim še večkrat v „Kmetovalcu“; pogum za to mi dajejo lastne izkušnje, pa tudi zlati nauki, ki sem si jih pridobil v marsikaterem tečaju, prirejenem na tej in oni strokovni šoli.

Vičanski Škerlec.

Solzenje trt.

Spomladi, ko se vsled vpliva gorkote oživi delovanje trtnih korenin, pričnejo trte na sveže odrezanih mestih solzeti. Že v starih časih je solzenje trt zanimalo prijatelje narave in naravoslovce. Angleški fizik Hales (izgovori Hels) je dognal že l. 1748. in pozneje Wieder, da je pritisk, s katerim trta izceja vodo pri solzenju, zelo močan in da doseže lahko $1\frac{1}{2}$ atmosfere, t. j. $1\frac{1}{2}$ kg na cm^2 , ozir. da je zmožen potisniti steber vode v svetlosti $1\ cm^2$ do višine 15 metrov.

Množina vode, ki jo pri tem trta izceja, je zelo različna. Canstein (izgovori: Kanštajn) je dognal, da izceja trta iz ene same rezne rane v 24 urah 10 do 950 cm^3 , torej skoraj do 1 l vode. Na mestih, kjer so bili odrezani šparoni, je pri eni rani v celi dobi solzenja izcedila trta 0-15 l do 15-4 l vode, celi trsi (trte) pa 0-76 l do 20 litrov vode.

Pritisk vode pri solzenju povzroča v prvi vrsti korenina, vplivajo pa nanj gotovo tudi stanice v trtnem lesu in drugih vodilnih organih trte. Deloma je to vpliv razdraženja, ki ga trta občuti zaradi prizadete rane. Zato je umljivo, zakaj posamezne rane na istem trsu (trti) tako različno solze.

Gotovo pa je, da vplivata na solzenje trt v prvi vrsti zemeljska vlaga in toplota. Nemški botanik Hofmeister je n. pr. dognal, da so trte, ki jih je zalival, bolj solzele kot druge. Tudi pri višji zemeljski toploti je trta bolj solzela. Opazilo se je dalje, da rane, povzročene na višjih delih trte, začnejo pozneje solzeti, zato pa solze močnejše kot one nižjih delov; večje rane pa navadno bolj solzijo kot manjše.

Za vinogradnika je pa važno, da vé ali in koliko solzenje trti škoduje.

Nemški botanik Nessler je izračunal, da izgubi solzeča trta v dveh dneh v odhajajoči solzni vodi toliko redilnih snovi, kolikor jih je treba za tvorenje $\frac{1}{2}$ kg zelene listne tvarine.

Ta množina je sicer znatna, a v primeri z množino rezervnih snovi, ki jih trs vsebuje, vendarle majhna, tako da se lahko reče, da izgubi trta vsled normalnega solzenja razmeroma le neznatne množine redilnih snovi. Tudi se ni opazilo, da bi močno solzeče trte vselej slabeje odganjale ali slabeje rasle, temveč le, da so nekoliko pozneje odgnale. Pozneje se je pa rašča trt vsled močnejšega delovanja korenin zopet izravnala.

Navadno se torej ni bati, da bi trte vsled močnega, a vendar navadnega solzenja škodo trpele. Izjemo tvorijo le tisti slučaji, ko se trte prepozno režejo, to je šele takrat, ko pričnejo že odganjati, oziroma ko se prično njih očesa napenjati.

V tem času se namreč že končuje normalno solzenje trt; z novimi, vsled režnje prizadetimi ranami, se pa zopet oživi. Take trte potem celo leto šibkeje rasejo in kažejo vidne znake, da so na moči trpele. Prepozno rezane trte pa niso izgubile moči toliko vsled solzenja in pri tem izgnane vode, temveč vsled tega, ker so razvijajoča se očesa, ki smo jih pri režnji odvzeli trti, porabili že večji del v lesu nakopičenih rezervnih snovi, in sicer na škodo onim očesom, ki smo jih trti pri režnji pustili.

Vkljub temu, da kažejo izkušnje, da normalno solzenje trte ne oslabi, je pa le bolje, da zabranimo prehudo solzenje trt stem, da obrežemo trto v pravem času, torej ne prepozno. To je priporočljivo že zaradi tega, ker pri močnem solzenju marsikatero oko v trtnem soku takorekoč vtone.

Šparone (locnje, prevezi) je najumestneje odrezati že v jeseni, takoj po tem, ko listje odpade. Tudi vsi drugi režnjo, kjer je treba trti napraviti močnejše rane, kakor n. pr. pri skrajševanju trtnega debla, izvršimo najbolje že v jeseni ali pozimi. Te rane se potem že tekom zime zasuše in trta spomladi iz njih ne bo solzela. Ostalo režnjo, to je režnjo enoletnih mladik izvršimo v krajih s hladnejšim podnebjem, kakor na Dolenjskem, Štajerskem itd. šele potem, ko mine nevarnost, da nam hud zimski mraz, sneg ali žled trte poškoduje, torej v drugi polovici meseca februarja, oziroma v prvi polovici meseca marca.

Vinarski nadzornik B. Skalicky.

Začasno splošno pomanjkanje gnojil.

Napredni kmetovalec gnoji svoja zemljišča s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili. Samo z eno teh vrst gnojil ne doseže sploh mogočih največjih uspehov svojega kmetovanja, v kolikor so odvisni od gnojenja; tem manj dandanes, ko obojih silno pomanjkuje.

Čvrsta podlaga kmetovanju je dobra živinoreja, ki nam daje poleg drugih lepih dohodkov prevažno, neobhodno potrebno proizvodno sredstvo — gnoj.

Znani so nam sicer posamezni, nikakor ne vzorni kmetijski obrati, v katerih se gospodarji vsaj nekoliko časa navidezno uspešno brez reje živine; trajno tako gospodarstvo sevé tudi v normalnih časih ni mogoče. So namreč lastniki večjih in velikih posestev, ki hočejo komudno živeti in se ne bavijo sami s kmetijstvom, ampak oddajajo svoja imetja v najem in pri tem vsled nerazumevanja včasih ne izbirajo dosti med dobrimi in slabimi najemniki, temveč odloča samo „kdor več plača“. Najemnik - špekulant, kot navihano kmetijski strokovnjak, plačuje rajši nekaj več najemnine, recimo za dobo 5 ali nekaj več let, pridržijo si pa prosto roko gledé načina gospodarjenja. Hoče s čim manjšimi sredstvi in brez večjega rizika kmalu obogateti. Gospodari brez živine, razen neobhodno potrebne vprežne, uporablja stroje in motore, gnoji pa z umetnimi gnojili; pomaga si tudi s takoimenovanim zelenim gnojenjem; slamo, seno, odvečna krmila sploh pa prodaja. Zemlja je od prej v dobri gnojilni moči, sicer je špekulant ne bi vzel v najem, in daje posebno v prvih letih, ako so drugi pogoji dani, jako povoljne dohodke. Po poteku najemne dobe pobere tak najemnik dobiček in si poišče, ako še nima dovolj profita za udobno brezdelno življenje, drugo žrtev, dobro vedoč, da bi na izmozganem posestvu z dosedanjim načinom gospodarstva od leta do leta več doplačeval, torej delal z izgubo.

Kmetijski „podjetniki“ te vrste so narodno-gospodarski škodljivci, ki niso tako navezani na grudo, kot pravi kmetovalec; tudi jim ni kmetovanje nikaka — rekel bi — srčna zadeva, ampak samo pust lov za bogastvom. Ni se čuditi, da so ti ljudje večinoma židovskega pokolenja (na Nižje Avstrijskem, Moravskem, Češkem, v Galiciji in drugod). Dogaja se tudi, da „gospoda veleposestnika“ spravi tak človek končno ob vse, da mu — ko je zemljišče dovolj izžeto — vse skupaj odkupi za razmeroma majhen denar, s katerim si nerodnej tudi pomagati ne zna. Navsezadnje se mu prav zgodi: *kdor sam ne kmetuje, naj ne poseduje*. Ko postane najemnik lastnik posestva, začne se novo, seveda čisto drugačno gospodarstvo.

Živina ne služi kmetovalcu samo za prodajo in barantanje, delo, proizvajanje mleka in mlečnih produktov, ampak od nje dobivamo najboljše naravno gnojilo, *hlevski gnoj in gnojnico*, ki omogočuje pri pravilnem ravnanju trajno uspešno kmetijsko pridelovanje v najširšem pomenu besede.

Pred leti sem vodil veliko kmetijsko gospodarstvo v nemškem Porenju, kjer je bilo poleg drugih panog zlasti mlekarstvo lepo razvito: do mnogo nad tisoč litrov mleka dnevno. Z ozirom na posebne krajevne in gospodarske prilike je bila pri tej panogi *produkcija hlevskega gnoja temeljiti steber gospodarjenja*. Z uspehom mlekarstva smo bili že zadovoljni, ako nam je kravji hlev nesel toliko, kolikor je bil vreden hlevski gnoj, kakih 120 vagonov letno. To je bil nekaj navidezno skromni minimum čistih dohodkov iz mlekarstva, dasi smo mleko v vsej Nemčiji najdražje vnovčevali, in dokazuje, kolika važnost se je polagala na to gnojilo. Poleg tega se je uporabljalo mnogo umetnih gnojil (kombinirano gnojenje), ki so samazase le na travnikih jako dobro učinkovala.

Že davno vemo, da umno, dobičkonosno kmetovanje samo z živinskim gnojem ni mogoče; tem manj, če se z domačim gnojem slabo ravna, da nima pri uporabi niti polovico svoje prvotne prave vrednosti. In takih slučajev je žal največ. V normalnih časih se je dalo z umetnimi gnojili nekaj popraviti; ali kdor ne zna rokovati z živinskim gnojem, se ne spozna tudi pri umetnih gnojilih prav nič, zato slabo gospodari; denar za trgovska gnojila se mu kaj slabo obrestuje, ako ni sploh proč vržen.

Nezmisljena bi bila trditev, da samo umetna gnojila zadostujejo; niti reelni zastopniki odnosno agenti kemične industrije za umetna gnojila se ne poslužujejo takega pretiravanja za reklamo. Ako to stori kmetijski veščak, je pač na stvari na kakršenkoli način osebno interesiran.

Pravilno bi pravzaprav bilo, da si kmet uredi najprej gnojilišče z gnojnično jamo (tudi stranišče!), šele potem naj seže po umetnih gnojilih, s katerimi ne prigospodari toliko, kolikor trajno izgubi vsled napačnega ravnanja z naravnim gnojem. Vendar bo marsikateri kmetovalec, ki izdaja gotove novce za umetna gnojila, prišel prej ali slej posredno do spoznanja, da ne kaže domačega gnoja, ki predstavlja izredno veliko produktivno vrednost, zapravljivo zanemarjati. Splošno pospeševanje uporabe umetnih gnojil je smatrati do gotove meje kot nekako vzgojevalno sredstvo za kmeta. Mnogega so slabe izkušnje privedle na pravo pot, v kolikor se je dal tudi kaj poučiti.

Danes je pa večkratno zlo za vsakega kmetovalca v tem oziru. Malo živine, malo gnoja, umetnih gnojil skoraj nič; izmozgana, v vojnih letih češče površno

obdelana ali tudi nič pognojena zemlja daje naravno le revne sadove.

Leta in leta bodo potekla, preden spravimo število živine v primeren sklad z gospodarstvom; tako dolgo bo primanjkovalo hlevskega gnoja. Povpraševanje po umetnih gnojilih bo že zaraditega veliko. Umetnih gnojil sedaj še nimamo na razpolago, vsaj vseh vrst ne, kakor so potrebne; z vednim enostranskim ali nepopolnim gnojenjem pa tudi ne pridemo naprej. Razmere se bodo polagoma izboljšale.

Od umetnih gnojil rabimo zlasti: *dušičnata, fosfatna in kalijeva gnojila*.

Na razpolago imamo samo prvo vrsto, namreč *apneni dušik* (češki: vápnodusík), ki se ga izdeluje danes v domovini pravzaprav v poljubnih množinah: dedščina po vojni industriji solitra za izdelovanje eksplozivnih sredstev Tudi *žveplenokislega amoniaka* (amonsulfata) bi nekaj bilo od mestnih plinaren, ki pa danes zaradi pomanjkanja za to sposobnega premoga večinoma počivajo; mnogo ga imajo dežele z velikimi kokerijami (premogovna industrija na Šleskem, Moravskem, Češkem). *Čilski soliter* in še druga dušičnata gnojila so pa v daljnem inozemstvu, torej zaenkrat nedosegljiva. Sicer uporabljajmo domače produkte! Z uvažanjem tujega blaga se zadolžujemo inozemstvu. Za proizvajanje dušika v Jugoslaviji so velikanskega pomena ogromne vodne sile, ki se za ta namen v precejšnji meri že uporabljajo, n. pr. reke *Krka* in *Cetina* v Dalmaciji, *Drava* na Štajerskem.

Najbolj znana fosfatna gnojila so: *Tomasova žlindra*, *mineralni superfosfat*, *koščena moka*. Teh skoraj prav nič ni pri nas; neznatne množine ne hodijo mnogo v poštev. Podlage in pogoji za njih dovolj obsežno proizvajanje na domačem ozemlju se morajo šele najti, in to čim hitreje. *Tomasova žlindra*, ki smo jo doslej dobivali, je bila nemške in češke provenienice. Železne rude ima tudi Jugoslavija, dasi ne v prezobilju. *Produkcija železa iz domačih ali tujih surovin* se bo razvila in z njo produkcija *Tomasove žindre*. *Mineralni superfosfati* so se zvečine uvažali; naravnih fosfatov kot surovin bi mogli geologi kaj več iztakniti na domačem ozemlju. Pomagano bi nam bilo sicer samo z visokoprocentnimi surovinami. Stara Nemčija jih je imela mnogo v svojih kolonijah, po raznih otokih (Marschallskih) v Tihem morju (Nauru, Palao), Anglija, Francija, Holandska ravno tako, vsebuječ 85 do 90 % kalciumfosfata; znani so ameriški „floridafosfati“ z 68 do 80 %, francoski „alžir- in tunisfosfati“ s 57 do 68 % kalciumfosfata. Treba jih bo kar največ mogoče k nam spraviti in predelati v superfosfat. *Koščene moke* bi se moglo pri nas precej izdelati, ko bi se zbiranju in mnogovrstni uporabi kosti posvečala potrebna pažnja. Ali take reči se pri nas navadno proče mečejo, tujec jih pa pridno zbira in nam potem gotove produkte prodaja za drag denar. Narobe gospodarstvo.

Končno so pri nas najbolj znana kalijeva gnojila: *kajnit* in več vrst *kalijeve soli* v raznih koncentracijah. Kalijev monopol — neznatna produkcija kalija v Galiciji (Kalusz) bodi le mimogrede omenjena — je imela doslej Nemčija, od katere smo bili v tem oziru popolnoma odvisni. Razmeroma malenkostne količine rabljivega kalija v Ischlu in Halleinu na Avstrijskem, v Vzhodni Indiji, Perziji, Kolorado, Čile so brez večjega pomena. Z velikansko takorekoč neizčrpivo produkcijo kalija v okolišju Stassfurta (severozapadno, zapadno in jugozapadno tega veleindustrijskega mesta),

kjer se je s silnim zamahom započela v preteklem stoletju, je Nemčija zalagala do izbruha svetovne vojne veliki svet s kalijem, prvotno samo industrijo, potem pa vedno v večji meri tudi kmetijstvo, ki je že davno največji konsument kalija. V novejšem času je imela Nemčija dobro zasnovano proizvodnjo kalija tudi v Alzaciji, ki je pa sedaj francoska; to je zanjo med drugim občuten udarec. Na svoj kalij je bila Nemčija nemalo ponosna, upravičeno; ves svet jo je lahko tudi zavidal. Položaj se je torej vsled vojne precej izpremenil. Nešteti, desetletja trajajoči poskusi, da se omogoči proizvodnjo kalija, ki ga je v naravi ogromno v raznih neraztopnih kemičnih spojinah, na umeten način, so se bili izjalovili, ker bi bil tak proizvod predrag in ne bi mogel vzdržati konkurence z nemškimi preobilnimi naravnimi zakladi. Poskusi se neprestano nadaljujejo. Angleški in ameriški veščaki so bili osebno med svetovno vojno neumorno na delu, da rešijo veliki problem, kajpak tudi z namenom, da Nemčiji monopolno stališče temeljito izpodkopajo. Po najnovejših vesteh so rezultati baje zelo povoljni, in čas morda ni več daleč, ko bo tudi važno kalijevo vprašanje za ves svet ugodno rešeno. Za Nemčijo bo to nov strašni gospodarski udarec, nenadomestljiva izguba, za svetovno kmetijsko gospodarstvo pa največja korist. Uvaževanje kalija iz Nemčije je za nedogledno dobo sploh nemogoče. Naenkrat uporabljajmo, kar se dá, *pepel od lesa*, ki je bogat na kaliju, in sicer posebno na peščenatih in mokrotnih zemljah, ki so najrevnejše na kaliju. — Francozi imajo torej sedaj v Alzaciji 17 nekdanjih nemških kalijevih rudnikov v svojih rokah, pospešujejo proizvodnjo gnojila z vsemi mogočimi sredstvi ter ga oddajajo svojem kmetijstvu pod izredno ugodnimi pogoji. *Francoski kmetovalec ima danes cenejši kalij, nego pred vojno*, iz česar se razvidi, kako je Nemčija prej svoje monopolno stališče izkoriščala in svet naravnost odirala. Vsi kalijevi zakladi v Alzaciji so zaseženi, torej pod francosko državno upravo. — V najnovšem času so našli na Španskem znatne naravne kalijeve zaloge. Tudi v Severni Ameriki (Združenih državah) dobro napreduje še mlada kalijeva produkcija anorganskega (mineralnega) in organskega (morsko-rastlinskega) izvora. Lahko se reče brez pretiravanja, da je nemški monopol v kalijevi industriji za vse čase pokopan. Vendar bo pa Nemčija velik del svojih vojnih dolgov antantnim državam morala poplačati razen z zlatom, brodovjem, premogom itd. največ tudi s kalijem, in cene ji bodo, kakor vse kaže, veliki odjemalci takrat kar diktirali.

Ali naj tedaj gnojimo začasno „enostranski“, samo z *apnenim dušikom*, ko drugih umetnih gnojil skoraj niti trohice nimamo? Na vsak način! Uspehi ne izostanejo, ako pravilno postopamo; našim zemljam zvečine ravno dušika najbolj primanjkuje, zlasti v gospodarstvih, kjer se s slabim ravnanjem živinskega gnoja in gnojnice toliko dušika (v amoniaku) lehkomišno zapravlja. Uspeh gnojenja pa zavisi najbolj od tiste hranilne snovi za rastline, ki je v zemlji najbolj primanjkuje, t. j. po mojem mnenju v naših razmerah vobče ravno dušik. Količina te hranilne snovi v apnenem dušiku — kakor pri vseh gnojilih sploh — mora biti garantirana; ker se gnojilo kupuje itak po vsebini dušika (cena za 1 kg 3/4 je danes pač še jako visoka), se mora dati analizirati in manjek s tvornico poračuniti. Pred nedavnim časom je pisec teh vrst na ta način dosegel za kmetovalce okroglo 12.000 kron odškodnine samo pri 75 vagonih apnenega dušika od

znane družbe „Sufid“ v Dalmaciji, ker je manjkalo skupno nad 5000 kg dušika (v posameznih vagonih do 4%) in je 1 kg 3/4 stal K 220.

V doglednem času bomo imeli tudi druga umetna gnojila na razpolago. Pri nas je kemična industrija te vrste — izvzemši produkcijo apnenega dušika — še neznatna, a ima pa veliko bodočnost. V kolikor jo že imamo in jo bomo še imeli, bodi *državni monopol* ali vsaj *pod odločujočim državnim vplivom* v vsakem pogledu.

Sedanja kriza bomo — nadajmo se — srečno prestali; splošno pomanjkanje gnojil je vsled nastalih okoliščin samo začasno. Mnogo več pozornosti pa posvečujmo na vsak način v prvi vrsti hlevskemu gnoju in gnojnic; ne zanemarjajmo tudi zbiranja in temeljitega obdelavanja komposta; brez te mešanice kot izvrstnega domačega gnoja ne bi smela biti nobena kmetija.

Velikopotezna, strokovnjaški zasnovana akcija za konserviranje naravnih gnojil širom naše domovine je nujna narodno-gospodarska potreba.

Andrej Žmavc, Dunaj.

Izvrševanje paše in pašnih pravic v gozdih na Kranjskem.

(Dalje.)

Paša se po *tujem*, s pašnimi pravicami *neobremenjenem* gozdu brez sporazuma z lastnikom, oziroma brez njegovega privoljenja ne sme izvrševati in se to smatra večinoma za prestopok določb § 60. gozdnega zakona. Zaradi motenja posesti bi pa utegnil celo biti zasledovan, kdor bi pašo neupravičeno izvrševal na tujem zemljišču, pod pretvezo, da ima pašno pravico. Lastnik gozda se proti paši lahko poslužuje še sredstev, ki so navedena v §§ 63, 64, 65., 66., 67. gozdnega zakona, n. pr. da izžene živino, jo pod gotovimi pogoji zarubi, ovadi pastirja itd.

b) Kakorhitro je kako zemljišče *obremenjeno s pašnimi pravicami*, se ima njega lastnik natančno ravnati po tozadevnih postavnih določilih.

Najprej je treba biti na jasnem, ali so pašne pravice upravičencev na dotičnem posestvu *urejene* (regulirane) ali *neurejene*. Pašne pravice je namreč svojčas zemljiškoodvezna in uredbeno deželna komisija na podlagi ces. patenta z dne 5. julija 1853, drž. zak. št. 130. *uradnim* potom odvezala ali uredila, ako se ji je *prijavil* obstanek takih pravic. Od leta 1889. dalje ima odkup ali ureditev služnostnih pravic, ki dotlej niso bile priglašene, namesto imenovane komisije izvrševati na podlagi zakona z dne 8. julija 1889, dež. zak. št. 7., politična oblast. Za tako uradovanje pa so morali upravičenci odnosno obremenjenci izrecno *zaposliti*. Dotične pravice morajo pa biti neoporečne ali sodnim potom že povsem dognane. O odvezi ali uredbi je razsojala potem bivša deželna vlada, v prvi inštanci. Listine, tičoč se uredbe služnostnih pravic, obsegajo podatke o obremenjenem posestvu, o upravičenih posestnikih, o vrsti in številu živine posameznika, ki sme pasti, potem o času, kdaj se sme paša pričeti, koliko časa vršiti in še druge posameznosti.

Na Kranjskem imamo dandanes le še prav malo gozdov, in drugih, s pašno služnostjo obremenjenih zemljišč. Večino pašnih pravic so namreč odvezali nekaj

let potem, ko je poprej navedeni ces. patent iz leta 1853. postal pravnomočen; preostale pašne služnosti pa so domalega skoraj vse uredili (regulirali).

(Dalje sledi.)

VPRAŠANJA in ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na slov. kmetijsko dražbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne našteje vprašalčevo ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 30. Moja žena je kupila od nekega kmetovalca tri, šest tednov stare prasičke. Že ko jih je prinesla domov, sem opazil, da so imeli po telesu polno črnih luskin. Ker so se vrhutega zelo drgnili, sem mislil, da so mogoče ušivi, vendar uši tudi pri natančnem pregledovanju nisem zapazil. Po preteku enega tedna pa so pujski po telesu popolnoma počrneli. Vprašam, kaj je vzrok, da so prasički po telesu počrneli? (T. M. v Z.)

Odgovor: Vaši prasički so sajasti, t. j. po koži se tvorijo mozolji, kar se največkrat pripeti v zatohlih in temnih svinjaki in če prasički niso dobro oskrbovani in dobivajo neprikladno krmo. Sajavost prasičev se najhitreje samoodsebe ozdravi, če pridejo prasički v zračen in svetel hlev in če dobivajo lahko prebavljivo, nedražljivo klajo. Iz tega vzroka naj se taki prasički pridno pasejo na planem, kjer morejo jesti mlado deteljo in travo in uživati čisti zrak in solnčno svetlobo, ki sta najboljši lek proti takim boleznim. Z mokroto se sajastih prasičev ne sme zdraviti, zato je izpiranje z milnico naravnost škodljivo in mazanje z žganjem je brez vsake vrednosti. Mozolji se zgnoje, počijo in narede se rdeče mokre lise, ki se izpremene v kraste in dobe vsled primesi razne nesnage višnjevkasto in črno barvo. To bolezen zato imenujemo sajavost, ker prasički izgledajo, kakor s sajami potreseni. Kraste je vsak dan rahlo odrgniti s cunjico, namočeno v olju. Tako osnažene dele bolne kože je potem potrositi s prav fino moko od suhe hrastove lubadi. Podlaga sajavosti je napačno presnavljanje vsled slabe oskrbe, slabih hlevov, kjer ni čistega zraka in svetlobe, in neprimerne krme; zato je predvsem vselej te vzroke odpraviti. Včasih je vzrok tudi grintavost. Poleg tu povedanega so še druga hitreje učinkujoča zdravila in med njimi tudi taka, ki naj jih bolne živali zauživajo. Najbolje je poklicati veččega živinozdravnika, ki bo dognal pravi vzrok bolezni, zapisal primerna zdravila, in bo dal navodilo, kako je s prasički ravnati.

Vprašanje 31. Mojim kokošim se razširjajo po nogah belkastosive kraste, ki jih ne vem kako odpraviti. Kako odpravim belkastosive kraste na nogah kokoši? (A. T. v L.)

Odgovor: Vaše kokoši imajo na nogah srbečico, ki jo povzroča pršica „dermatoryctes mutans“, katera je podobna pršici konjskih garji. Pršice se hranijo od raznih telesnih snovi in sokov, zato dolbejo v koži svoje rove. To povzroča vnetje kože, izcejanje sokov in tvorbo sivkastobelih krast, kar žival silno srbi in zato se ni čuditi, da si te večkrat kljujejo okužene dele. Živali so vsled srbenja silno nemirne, zlasti ponoči, ko je v kurnjaku večja toplota, ki oživlja te nadležne živalce — pršice. Bolezen se prenese zelo hitro z živali na žival, tako da se v kratkem

času okužijo od ene bolne kokoši tudi ostale, in sicer ne le na nogah, temveč tudi na grebenu, kamor se kaj rade zadovolbejo te pršice. Zdravljenje te bolezni je zelo težavno in je v to svrhu potrebno veliko dela. V prvi vrsti je skrbeti, da se kurnjaki dobro razkužijo in zdrave kokoši odstranijo od okuženih. Nato je okužene dele obolelih mazati s kreolinovo mažo, to je zmes 1 gr kreolina in 20 gr vazeline, ki jo je dobiti v lekarni. Nemazane dele je po enem dnevu izprati z mlačno vodo, nakar je mazanje in izpiranje ponavljati tako dolgo, da se bolezen odpravi. T.

Vprašanje 32. Kako se pravilno rabi požiralnikova cev? (L. G. v S.)

Odgovor: Žival, ki je vsled raznih plinov, nastalih v prebavilih vsled neprimerne krme zelo napeta, je postaviti s sprednjima nogama na zvišeni prostor. Nato se ji vtakne v gobec prevrtan les, ki je dodan cevi in ki se ga z vrvicami priveže za rogovje. Skozi navedeno odprtino se potem porine v požiralnik in v vamp požiralnikova cev, skozi katero odhajajo v zrak škodljivi plini, ki povzročajo napenjanje. Žival se postavi s sprednjima nogama zaradi tega na zvišeno mesto, da sega vtaknjena požiralnikova cev v vetrovni del in ne v krmo, ki se tačas nahaja v vampu. T.

Vprašanje 33. Ali je hlevski gnoj primerno gnojilo za travnike? Potrosil sem ga namreč v jeseni, ostalo je pa še nekaj nerazpadlega. Ali naj tega spomladi odstranim? (I. K. v B.)

Odgovor: Hlevski gnoj ni primerno gnojilo za travnike, kajti iz raztresenega izprhava in se izgublja v zrak prosti dušik, torej najvažnejša rastlinska hranilna snov, dočim ostane v prid rastlini le malenkostna množina v gnoju nahajajočega se dušika in ostalih snovi, katere vrhutega še deževnica izpirava v nižje rastlinam nepristopne plasti. Nerazpadli gnoj je spomladi s travnika odstraniti in ga porabiti ali naravnost za gnojenje njiv ali pa ga je zmešati z drugim gnojem in nato porabljati. Ravnati se je pravila: »Hlevski gnoj v njivo, gnojnica pa na polje!« T.

Vprašanje 34. Koliko soli je pokladati posameznim domačim živalim? (F. J. v L.)

Odgovor: Sol je važna snov raznih telesnih organov, zlasti pa prebavnih sokov. Pokladana sol ne služi telesu le kot krmilo, temveč tudi kot dražilno sredstvo prebavnih žlez. Ker pa krma navadno ne obsega zadostne množine te snovi, zato jo pokladamo v obliki živalske soli skupno z drugo krmo; in sicer se priporoča na glavo in dan sledeča množina:

krava in vol	10—20 g	
konj in ovca	5—10 „	
prasič	5—7 „	T.

KMETIJSKE NOVICE.

Prodaja tobačnega izvlečka. Glasom naredbe odseka za finance za Slovenijo v Ljubljani z dne 6. marca 1919, ki je izšla v Uradnem listu z dne 11. marca 1919. pod št. 396., oddaja tobačna tvornica v Ljubljani tobačni izvleček neposredno večjim kmetijskim korporacijam, ki imajo za to potrebno dovoljenje in tobačnim glavnim zalogam za pridodeljene tobačne zaloge in trafike. Stem je razveljavljen za ozemlje Slovenije zadnji odstavek naredbe bivšega finančnega ministrstva z dne 4. marca 1918, št. 21196., naredbenik za finance št. 41., ki omejuje prodajo tobačnega izvlečka na kmetijske korporacije. Cene, ki so objavljene pod št. 41. naredbe iz l. 1918, ostanejo do preklica v veljavi. Večje kmetijske korporacije, ki reflektirajo na pro-

dajo tobačnega izvlečka in še nimajo dovoljenja, morajo s pravilno kolkovano vlogo (3 K) zanj prositi pri finančnem deželnem ravnateljstvu v Ljubljani. Zaloge in tralike potrebujejo posebnih dovoljenj. Interesentje se posebno še opozarjajo na strupena svojstva tobačnega izvlečka, ki se zato oddaja le v zaprtih pločevinastih pušicah in se mora hraniti ločeno od vseh živil; sploh se je ravnati pri prodaji tobačnega izvlečka po predpisih § 15. ministrske naredbe z dne 21. aprila 1876., drž. zak. št. 60., ki veljajo za prodajo strupa.

Deželni finančni ravnatelj.

Spodnještajerski konjerejski odsek je imel dne 11. marca t. l. svojo sejo, na kateri je načelnik g. Petovar poročal o sedanjem stanju žrebčarstva na Štajerskem in o raznih korakih, ki jih je storil odsek v svrhu ureditve te panoge. Določili so se okoliši za mrzlokrvno in toplokrvno pleme. Priporoča se konjerejskim zadrugam, naj zopet začnejo z delovanjem in se jim da potrebna navodila. Stroške za reorganizacijo zadrug prevzame Zadruga Zveza v Celju. Določi se natančen spored glede premiranja plemenskih konjev na Spodnjem Štajerskem. Okrajni zastopi so že določili prispevke za ista. Sklene se predložiti deželni vladi, da likvidira ves konjski material v Račjem.

Podravska podružnica gozdarskega društva. Dne 27. februarja t. l. se je vršilo ustanovno zavarovanje te podružnice in dne 9. t. m. je bil sklican prvi redni občni zbor. Razprava se je razvijala posebno o agrarni reformi, ki grozi zadeti posebno naše večje gozdne posestnike na Pohorju. Sprejeta je bila resolucija v zmislu one, ki jo je predložilo gozdarsko društvo v Ljubljani.

Oddaja plemenskih prasičev. Vnovčevalnica za živino v Ljubljani ima oddati večjo množino plemenskih pujskov v starosti od 8 do 12 tednov. Kdor jih želi kupiti, naj se zgleda v pisarni v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. od 8. do 12. ure dopoldne.

Cepilni tečaj za vinogradnike. V soboto, dne 5. aprila 1919 ob devetih zjutraj priredi vinarski nadzornik B. Skalický pri državni trtnici v Novem mestu praktičen tečaj za cepljenje in siljenje ameriških trt, ki je največjega pomena za obnovo naših vinogradov. Želeti je obilne udeležbe od strani vinogradnikov.

Društvo absolventov kmetijske šole na Grmu vabi vse udeležence na občni zbor, ki se vrši v nedeljo 6. aprila t. l. v Ljubljani gostilna »Novi svet« ob poldesetih dopoldne. Ker je na dnevnem redu izprememba pravil, da se društvo razširi po celi Sloveniji, vabljeni so na občni zbor vsi slovenski absolventje kmetijskih šol.

Laneno seme, po možnosti prave ruske vrste, želijo kupiti v svrhu setve udje kmetijske podružnice v Mali Nedelji in v Križevcih pri Ljutomeru na Štajerskem. Kdor ima tako prvovrstno seme naprodaj, naj ga ponudi naravnost z označbo cene tema podružnicama Slovenske kmetijske družbe.

URADNE VESTI

Slovenske kmetijske družbe.

Seja glavnega odbora dne 27. marca 1919.

Seji je predsedoval družbeni predsednik g. prelat A. Kalan; navzoči so bili podpredsednik g. Zirc ter kranjski odborniki gg.: Cerar, Dimnik, Hladnik, Hočvar, Jan, Kosler, Mihelčič, Piber in Vehovec. Od odbornikov štajerske kmetijske družbe so se udeležili seje gg. Gomilšek, Petovar, Roblek in dr. Vrstovšek. K seji je bil pozvan tudi vodja žrebčarne na Selu g. nadživinozdravnik Rebernak ter tajnik inž. Lah.

G. predsednik je ugotovil sklepčnost, otvoril sejo ter pozdravil došle odbornike.

Tajnik je poročal o delovanju družbe v času od zadnje odborne seje.

Organizacija družbe. Ker je družba razširila svoj delokrog čez celo slovensko ozemlje, je nastala potreba organizirati delovanje podružnic v novem družbenem okrožju. Ustanoviti je bilo treba podružnice na Spodnjem Štajerskem in na Koroškem. Strokovni uradniki družbe so torej prirejali ustanovne občne zборе. Število podružnic na Štajerskem se je v zadnjem času zelo pomnožilo in danes štejemo že 80 podružnic z nad 7600 udi.

Ker se smatra Slovenska kmetijska družba kot pravna naslednica bivše c. kr. kmetijske družbe štajerske in kot zastopnica sedanjih udov te družbe, je pozvala kmetijsko družbo v Gradcu, da ji izroči oni del premoženja, ki odpade na slovenski del Štajerske in vrne vse zneske in udnine, ki so jih vplačali udje za naročeno blago, katera naročila pa ta družba dosedaj še ni izvršila. Na to našo vlogo kmetijska družba v Gradcu ni dala še nikakega odgovora.

Uradno delovanje. V Ljubljani deluje družba v raznih komisijah, ki se tičejo današnjih prehodnih razmer in ki so bile ustanovljene po tukajšnji deželni vladi. Sodelovanje družbe v teh komisijah je neobhodno potrebno, da se varujejo koristi kmetijstva. Tako se udeležuje družbeni tajnik sej pri Prehodno gospodarskem uradu, pri Komisiji za stvarno demobilizacijo, pri Državni posredovalnici za delo ter pri drugih uradih in korporacijah.

Gospodinjstva šole. V letošnji kmetijsko-gospodinjstvi tečaj je bilo sprejetih 16 učenk in 1 praktikantinja. Od teh je približno polovica iz Kranjske, polovica iz Štajerske. Za vzdrževanje tega tečaja je družba prejela od deželne vlade podporo K 8000.— (osemtisoč kron). Pouk v gospodinjstvem tečaju vršijo šolske sestre, tri strokovni uradniki družbe, živinozdravnik Tepina, mlekarški inštruktor Pevc, sadjarski nadzornik Humeck in zdravnik dr. Dolšak.

Podkovska šola. Z novim letom se je otvoril tečaj za podkovske vajence, ki jih je sedaj šest na tem zavodu. Ta tečaj vzdržuje Slovenska kmetijska družba z lastnimi stroški. Ker se vlada obotavlja prevzeti ta učni zavod, bo družba primorana opustiti podkovsko šolo, kakortudi živinozdravnišnico, ker ne gre, da bi družba vzdrževala zavod, za čegar stroške mora skrbeti država.

Ribarstvo. Ker je bil razpuščen ribarski okrajni odbor, je družba prevzela njegovo poslovanje v svojo upravo in deluje v isti smeri, ki je bila načrtovana po prejšnjih pravilih odbora. Družba izdaja torej ribarske knjižice, prevzema revirne takse itd. Prevzela je tudi ribarske naprave v Želimljah in pooblastila gozdarskega svetnika Schauto, da vodi iste dalje, kakor doslej.

Modra galica. Družba je kupila in že deloma plačala 75 vagonov modre galice, ter je večino tega blaga tudi že naprej razprodala na razne podružnice. Dosedaj pa ni bilo mogoče dobiti v deželo niti enega vagona tega blaga, ker so železniške razmere v Nemški Avstriji tako slabe, da ne morejo prevažati niti živil, še manj pa drugo blago. Upati je pa vendar, da pride galica pravočasno v roke vinogradnikom.

Semenski krompir. Krompirja je družba v Slavoniji kupila in že plačala 35 vagonov, ter so prve pošiljatve pričele že dohajati.

Demobilizacijsko blago. Družba skuša dobiti od komisije za stvarno demobilizacijo vse tisto blago, ki bi lahko prišlo v korist kmetijstvu, da ga ne pograbijo prekupci

in špekulantje, ki bi potem odirali kmeta. Dobila je že nekaj škropilnic za trte in drevje, lopat, motik, en motorni plug, tri lokomobile in dve mlatilnici, ter razno drugo kmetijsko orodje. Vse te predmete oddaja svojim udom po nizkih cenah. Ni pa mogoče dobiti vsega blaga, ki je raztreseno po deželi in ki se nahaja v raznih skladiščih, daleč od Ljubljane, ker bi bil prevzem in razdelitev tega blaga zelo težaven.

Prošnji družbenih uslužbencev za zvišanje plač se je ugodilo začasno vsaj v toliko, da se zaenkrat poviša draginjska doklada na 100 % in uredi službeno razmerje med strokovnimi uradniki in uslužbenci blagovnega oddelka.

Z ozirom na razširjeni delokrog družbe se je namestil še en strokovni uradnik, inž. Frančišek Koprivšek.

Sklep predsedništva, da mora podružnica v Kočevju odpustiti dosedanjega potovalnega učitelja Pregla, se je potrdil.

Nato je prišla v pretres izpremembra družbenih pravil, pri katerem je prišlo do živahne debate. V tozadevni načrt so se sprejele razne izpremembe in se je dala naloga tajništvu, da v zmislu teh izprememb ta načrt tako, da bo boljše ugalj našim razmeram. Ta nov načrt naj se predloži zopet prihodnji seji v pretres. Letošnji občni zbor se bo vršil še na podlagi starih pravil.

Kmetijska družba je dobila od deželne vlade, oddelka za kmetijstvo 20.000 K za podporo za bike in se je določilo, da dobe te podpore vsi oni, ki si hočejo nabaviti bike. Pomanjanje bikov je v vseh pokrajinah Slovenije tako veliko, da je dovoljeni znesek v primeri s prošnjami, ki prihajajo družbi, veliko prenizek. Višino podpore, ki se podeli posameznim bikorejcem, ima določiti predsedstvo od slučaja do slučaja. Kmetijska družba naj uredi nekako posredovanje glede nakupa in oddaje bikov ter se naj na ta način vrši primerna razdelitev plemenskega materiala v Sloveniji. Da se naša živinoreja ščiti, je potrebno, da se cene zenačijo, kajti drugače nastane nevarnost, da pride Slovenija ne samo ob vso klavno živino, ampak da nastopi pomanjkanje tudi glede gospodarske živine. Najboljši regulator za tako izenačenje cen bi bili sejmi, ki jih je treba zopet vpeljati vsaj v onih krajih, kjer so bili ti sejmi večje važnosti. Na predlog g. Petovarja se je sklenilo, da se v čim krajšem času skliče anketa živinorejcev, na kateri se naj določijo smernice bodoče živinoreje, eventualno tudi priporočajo pasme, ki se naj vpeljejo v enem ali drugem okolišu.

G. nadživinozdravnik Rebernak je poročal o stanju žrebčarstva v območju državne žrebčarne na Selu. V celi Sloveniji imamo sedaj 209 žrebcev in 5 oslov. Na Štajerskem je žrebčarstvo že dobro urejeno in ima na tem največ zasluge tamošnji konjerejski odsek. Umestno bi bilo tudi, da se ustanovita za Kranjsko dva konjerejska odseka, in sicer eden za mrzlokrvne žrebce na Gorenjskem, in drugi za toplokrvne na Dolenjskem. Določiti je tudi okraje za posamezne pasme. Priporočal je subvencioniranje in premiranje mladih kobil in žrebet, da se na ta način ohranijo najboljše živali v deželi. Za žrebce toplokrvne pasme je ustanoviti državno kobilarno, kjer naj se vzgojijo toplokrvni žrebci za pleme, ki se naj jih deloma nakupi tudi od konjerejcev v deželi. Mrzlokrvni žrebci, s katerimi razpolaga žrebčarna, se naj pustijo v privatni oskrbi, medtem ko toplokrvne obdrži žrebčarna v lastni upravi, dokler se ne oddaja na posamezne državne postaje. Predlagal je tudi razne izpremembe glede skakalne takse in drugih vprašanj, ki prihajajo v poštev za povzdigo konjereje. Glavni odbor je sklenil, da se skliče v kratkem zborovanje konjerejcev

na Gorenjskem in drugo na Dolenjskem, da se ustanovi predlagana dva konjerejska odseka, ki se jima poveri naloga, da preštudirata vsa ta vprašanja in stavita primerne predloge glede povzdige konjereje na Kranjskem. Pravila konjerejskega odseka za Štajersko so se potrdila. G. Vehovec je predlagal, naj državna žrebčarna postavi posebnega žrebca v Žužemberk, ker imajo tamošnje kobile predaleč do vseh okoliških žrebčarskih postaj. Tej prošnji se je ugodilo pod pogojem, da občina priskrbi hlev in krmo za enega žrebca.

Srbsko kmetijsko društvo v Beogradu je naprosilo kmetijsko družbo za podpore za tamošnje kmetovalce, ki jim primanjkuje vseh kmetijskih potrebščin, in sicer v prvi vrsti živine, strojev, orodja, vozov itd. Glavni odbor je pooblastil predsedstvo, naj ono odloči način, kako naj se priskoči na pomoč bednemu ljudstvu v tej deželi.

G. Roblek je predlagal, naj družba vpliva pri deželni vladi, da se vpelje tudi letos letni čas, ki se je izkazal kot primerna uredba.

G. Hladnik se je pritoževal glede klasifikacije konj, da komisije odzamejo kmetovalcem tričetrtine konj za vojaštvo. Pojasnilo se mu je, da vojaštvo za sedaj potrebuje le 2000 od 50.000 konj, to je v primeri z velikim številom teh živali, ki se nahaja v deželi, prava malenkost. Pač pa je res, da se asentira vse primerne konje kot sposobne za vojaške namene, ki pa se jih pusti kmetovalcem; določeni so pa le za uporabo vojaštva za slučaj, če nastane vojna. Hladnik je predlagal, da se odboroze seje vršijo dopoldne ob desetih, da se stem olajša potovanje odbornikov. Predlogu se je ugodilo.

Izjemoma se je dovolila podpora podružnici v Lescah, ki ima vsled vojne razne stroje in orodje pokvarjeno.

Od zadnje seje se je priglasilo 3244 novih udov, katere je glavni odbor sprejel. Opustila se je pa objava teh udov v »Kmetovalcu«, ker primanjkuje papirja.

Podružnica pri sv. Jurju ob Sevnici. Dne 23. svečana se je vršil občni zbor tukajšnje podružnice bivše štajerske kmetijske družbe. Tajnik, nadučitelj Robnik je poročal, kako je ista družba zadnja leta napram podružnici postopala, ker ta ni bila zgolj nemška, je bila pri vseh naročilih kratkomalo odbita, tako da moramo biti iskreno veseli, da se je sedaj končno posrečilo, pretrgati vse vezi, ki so nas priklepale na sovražni nam Gradec. — Na predlog župnika Spindlerja in župana Galundra se je podružnica takoj preosnovala v podružnico Slov. kmet. družbe v Ljubljani, ki naj zazdaj obsega okoliš Sv. Jurij — Sv. Križ — Gor. Sv. Kunigota in Svečina, ter obmejno občino Klanci. Za načelnika je bil izvoljen kmet Miha Hlade, namestnika dr. Fr. Čeh, blagajnika kmet Ivan Mesarič in tajnika Fr. Spindler. Shodi in predavanja se bodo vršila menjaje se v raznih župnijah podružničnega okoliša. Podružnico čakajo tu važne naloge!

V a b i l o

k občnemu zboru podružnice Slovenske kmetijske družbe v Cerkljah ob Krki, ki bo na Belo nedeljo, 27. aprila t. l., ob treh popoldne v novi šoli.

S P O R E D:

1. Volitev načelnika in odbora za dobo treh let; 2. pregled računov za l. 1917. in 1918; 3. ureditev podružničnega orodja; 4. razni pogovori in nasveti.

Za načelništvo: **Martin Pieterski.**

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo Slovenske kmetijske družbe.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 6 K na leto.
Posamezna številka stane 40 h.

Udje Slovenske kmetijske družbe dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inserat na vsi strani 240 K, na 1/2 strani 160 K, na 1/3 strani 80 K, na 1/4 strani 40 K in na 1/5 strani 20 K. Družbenikom 10 % popusta. Vsaka vrsta v „Malih naznanilih“ stane 90 h.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Slovenske kmetijske družbe; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Slovenski kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 6. V Ljubljani, 31. marca 1919. Letnik XXXVI.

Mala naznanila.

Za vsako besedo je naprej plačati 20 vinarjev v jedrju ali znamkah, sicer se naznanila ne objavijo.
Upravištvu ne prevzema posredovanja.

Živinorejci! Sauerman - Kerberjevo krmilo, kot najboljša krma za goved, prasice in konje je po dolgem času zopet došlo. Učinkuje: hitro rast, povzdigo molznosti, okusno krmo in čvrsti nastavek mesa in masti. Naročite, da se prepričate! 1 zav. 5 kg K 14-80, 10 kg K K 950. Glavna zaloga in prodaja: Milan Kravanja, Begunje pri Raketu. 85

Suhe gobe (jurčke) kupuje po najvišjih cenah tvrdka M. Gersak & Co., Ljubljana Kongresni trg 10. 119

Najboljše apno ima vedno naprodaj I. Taufer, apnenica, Zagorje ob Savi. 17

Jabolčnih drevesec večjo množino štiri- in triletnih, ki so rasteče, in dobrih vrst i. s. Baumanova reneta, zlata reneta, štajerski mašančkar, tafelni zelo lepi, ki se do junija držijo, štajerski moštar Paier-Hubert zelo rodovitni, žalostinke itd.; hrušovo drevje večina moštarice, nekaj tudi žlahtnih, klapovke, Napoleonovke itd. In precej hrušovih pritlikovcev žlahtnih vrst, avranzarce, klapovke, itd. ima po primernih cenah naprodaj Andrej Hafner, pos. in sadjerejec, Dorfješt. 14, pošta Skofljakola. 31

Do 40.000 ameriških ključev, kot podobno, lako za cepljenje trt odda kmetijska podružnica v Mokronogu. Cena za 1000 kom. K 25. Tozadevna naročila prevzema Iv. Prijatelj, Trstiče (Dolenjsko) 32

Lesen gepelj 3 1/2 m visok se prodaja Anton Živalič, Gamelje 2, p. St. Vid nad Ljubljano. 52

Gepelj in mlatilnico prodaja Margareta Tome, Dravljice št. 15. 57

LesIVEN voz za težko vožnjo je naprodaj. Voz stoji in cena se izve pri Anton Habli, Podlipogov št. 17, p. Hrušica pri Ljubljani. 58

Nekaj že rabljenih žičnih vrvi, za mlatilnice na vodo prodaja Ivan Lovrač, Podlipogov, p. Medija Izlake. 60

Stiskalnice za seno za ročni pogon, sistem Hofherr & Schrantz, dobro ohranjeno, prodaja za ceno po dogovoru podružnica Slovenske kmetijske družbe v Kočevju. 62

Korenjevo seme domače, zanesljivo in priznано najboljšo zopet razpošilja Franc Oblak, Sv. Gregor, p. Ortnik po 3 K liter; pri odjemu nad 10 l pa po K 2-70. Pesa za krmo mamutovka, veličanska valjasta po K 8- liter; pri odjemu nad 10 litrov po K 6-50. 64

!! PILE ŽAGE ORODJE !!

za vse vrste najboljše kakovosti priporoča **Odon Koutny**, specialna trgovina jeklenih in tehničnih potrebščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37. 70

200 močnih divjih kostanjev starih približno 10 let, prodaja Jože Bizjak, Dražovnik 5, p. Dobrova pri Ljubljani. 71

Belo vino letnika 1913 in 1917 ima naprodaj za ceno po dogovoru Jurej Pevec, Zibiki, pošta Pistrava na Štajerskem. 72

Deteljno seme lepe domače detelje, dobro očiščeno, naravno blago, kupi Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. Z ponudbo je poslali obnem majhen vzorec. 73

Rabljen posnemalnik pa še dobro ohranjen se kupi ali zamenja za živila. — Ponudbe prosi Janez Praprotnik, Ljubno št. 2., p. Podnart, Gorenjsko. 74

Vojaškega konja, dobrega za vsako kmetijsko, ko delo, prevzamem takoj proti primerni odškodnini stroškov za krmo. Fr. Bezalj, Preska 62, p. Medvode. 77

Težka krava s tretjim teletom prodaja Ivan Dolšina, p. Vel. Lašče. 78

Lepega sivega bika 16 mesecev starega, ima naprodaj Franc Pozelnik, Škerlevica pri Ortniku. 79

Zamenjamo plem. mrjaška nemake pasme, 8 mes. starega za približno enako starega mrjaška čisto-krvne Mayerjeve ali Hoescheve pasme, ali mrjaška teh vrst tudi kupimo ali zamenjamo za svinjico. **Bika plemenjaka plingavske pasme** kupimo ali pa zamenjamo 14 mesecev starega plemenjaka te pasme. Ravnateljstvo graščine Križ pri Kamniku. 80

Štedilnike za vzidati, strešno lepenko, samokolnice, škarje za trto, sesalke, žezelne in gumijevе cevi, mrežo navadno in pocinkano, za ograjo, žico, žeblice, sekire, kopače, zidarsko, kovarsko orodje in drugo železnino nudi A. Sušnik Ljubljana, zaloška cesta 21. 82,

Semenski grah večjo množino ima za oddati po K 6-— kg F. Roblek, veleposesnik v Zalcu. 86

1500 jabolčnih drevesc ima naprodaj Sad-jarsko društvo v Smarci, pošta Radomlje. Cena: za boljše vrste 4 K, za slabše vrste 3 K. 87

Zamenjam slamo za gnoj. Več pri Ani Brecejnik, Zapuže št. 4, p. St. Vid nad Ljubljano. 88

Močan dvovprežni voz za težo ima naprodaj Fr. Žuntek, Četinjska 58, p. Boh. Srednja vas. 89

Dobro ohranjen brzoparilnik z 200 l se prodaja po ugodni ceni prod. Černe, Zg. Šiška 25, Ljubljana 7. 90

Junčka 14 mesecev starega, lepega, ki bo spo-letico Franc Derling, Hlebce 14, pri Lescah, Gorenjsko. 91

Kot vozilo za šparone prodajata dreto po K 45-— za 1 kg v klompčih po 3 do 4 kg brata Vošnjak, Ptuj. 92

Kupim več panjev (dunajski sistem) z okvirji. Ponudbe na Martin Pleteraki, Cerklje ob Krki. 93

Enega ali dva mlada prasička za rejo kupim za ceno po dogovoru. Jera Pogačnik, Zalog. 94

„GOZDARSKO DRUŠTVO“ za območje Slovenije

ima namen, dvigniti gozdarstvo v splošnem in posredovati, da stopijo v ožji stik strokovnjaki, vsi gozdni posestniki ter prijatelji in pospeševalci gozdarstva. Poklicano je tudi, zastaviti svoj vpliv pri izvedbi agrarne reforme na Slovenskem ozemlju v zaščito gozdnega gospodarstva.

Vpliv gozdarskega društva more pa biti tem večji, čim več članov ima. Društvu se je priglasilo doslej mnogo novih članov, vendar še ni zastopano veliko število naših gozdnih posestnikov, kateri se uljudno vabijo, da čimprej pristopijo.

Pristopnina znaša 2 K, članarina pa za tekoče leto 4 K. (48)

Gozdarsko društvo v Ljubljani
Valvazorjev trg št. 1.

Vabilo na izredni občni zbor

Mlekarske zadruge Sv. Gora in
Živinorejske podružnice Handrše

ki se vrši

v nedeljo dne 6. malega travna 1919

ob 3. uri popoldan

v prostorih mlekarne v Vidergi.

SPORED:

1. Razdružitev Mlekarske zadruge in Živinorejske podružnice.
2. Posvetovanje v nadaljnjem delu.
3. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drugi na istem kraju brez ozira na udeležbo članov.

(49)

Odbor.

(6) Slovenska KMETIJSKA DRUŽBA KRANJSKA

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek		Cena K
2.	Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	—80
3.	Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letini	—20
5.	M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	1-50
8.	Boh. Skalický: Siljenje ali káljenje ameriških ključev	—80
10.	B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	—70
11.	Gustav Pirc: Poglavje o govedoreji na Kranjskem	—80
12.	Pridelovanje in razpečanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	—60
13.	O sestavljanju in setvi travnih mešanjo. (Weinzierl-Turk)	1-—
14.	A. Sivic: Poljudno navodilo za merjenje lesa	1-50
15.	Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	1-—
	Dr. O. Pirkmaler: Vprašanje naše prehrane	2-—
	48 raznih gospodarskih navodil po 20 vin. komad.	

Pozor! Pozor!

SLAMOREZNICE

mlatilnice za ročni in vrtilni pogon, vratila, čistilnice, trijerji, stiskalnice za sadje in grozdje, mlinci za grozdje, decimalne tehtnice po 200 kg z uteži, kotle za žganjekuho, klinje za slamo-reznice, ročne mlince za mletev moke itd. so v veliki izbiri vedno v zalogi. Drugi poljedelski stroji se pa lahko naročajo pri trdki Zaloga poljedelskih strojev

Franc Hitti (31)

Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Opeko, živo apno, cement

v celih vagonih od-
daja po primernih
cenah

transportna in premogovna
trrdka (47)

F. & A. UHER

Ljubljana,
Selenburgova ul. 4.

Ako rabite vrtna ali poljska semena

Trgovina s semeni
Sever & komp.

Ljubljana.

Naznanilo

kmetovalcem, trgovcem in tvorničarjem.

Gospodarsko Udruženje v Zadru (Dalmacija) naznanja, da so mu njegovi člani stavili na razpolago večje množine **oljkega olja** s prošnjo, da jim v zameno za iste nabavi živila, ter se tem potem prosijo interese, da mu izvolijo čim preje poslati tozadevne ponudbe.

Istočasno ima omenjeno Udruženje za razprodajo večje zaloge **mandelnov, sušenih smokey, rogačev in slanah sardel**. Isto dobavlja svojim članom vsake vrste semena in gospodarskih potrebščin.

SLOVENSKA KMETIJSKA DRUŽBA

je dala naslednja 10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 20 vin.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpravi.
2. Rak na sadnem drevju.
3. Gnojiljenje vinogradov.
4. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovitno vino.
5. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
6. Navodilo, kako je spravljati in razpošiljati namizno sadje.
7. Kako se pripravlja dober vinski kis.
8. Vzroki neplodnosti pri govedih.
9. Kako se pravilno ravna z vinskimi posodi.
10. Krmiljenje z oljnimi tropinami.
11. Čiščenje in precejanje vina.
12. Bradavice pri domačih živalih.
13. Kisli črvice.
14. Zelena ali suha cepčenje trt.
15. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
16. Naprava petioti ali domače pi-jace.
17. O bistvu alkoholnega vrenja (kilenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
18. Vnetje vimena ali volač na vimenu.
19. Kaj je popek in kako se pravi-ljno ravna s popkom nove o-ženih živali.
20. Zavreli.
21. Trtna plesnoba.
22. Kako se napravljajo stanovitni sadijci.
23. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
24. Kislost (kislota) in razkisanje vina.
25. Vinske napake, kako se jih je ogibati in kako se popravi, kadar so nastale.
26. Mazanje trt z zeleno galico.
27. Močno krmilo „ribja moka“ kot pospeševalno sredstvo za rast in pitje prasičev.
28. Krležavost ali okrnjenost trt.
29. Doživnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
30. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
31. Kaj so bradavice (gobe) in kako jih odpravimo?
32. Kožni izpuščaji pri prasičih.
33. Zdravljenje kužnih bolezni cepčenjem.
34. Sredstva proti trtni plesnobi.
35. Kteri način zelenega cepčenja trt je najbolj priporočljiv.
36. Nove zakonske določbe o spo-rih pri kupčiji z živino.
37. Konserviranje sadja brez slad-korja.
38. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
39. Snetavost pri žitu.
40. Kako se jajca ohranijo.
41. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
42. Kako se obnavljajo in poprav-ljajo meje?
43. Kdo se naj še zgleda za državni preživljenski (vzdrževalni) pri-spevek?
44. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
45. Garje pri konjih.
46. Apneni dušik, najboljša sedanje dušičnato gnojilo.
47. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
48. Uspulim.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 mil-jonov kron vlog in nad 1 milijon enostotisoč kron rezerv-

(5)

nih zakladov.

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Dopošiljatelj denarnih zneskov. Slovenska kmetijska družba dobiva od raznih strank denarne zneske po poštni nakaznici in položnici, ne da bi bilo na teh navedeno v kake svrhe se upošilja ta denar. Naprošajo se torej vse stranke, naj na nakaznicah ali položnicah **natančno navedejo namen vposlane svote**, na pr. za udnino, število udov, naročba semen, vrsta, ali drugih potrebščin. Zneski, ki so namenjeni ribarskemu odseku Slovenske kmetijske družbe, naj se naslovljajo na družbo z dodatkom „**za ribarski odsek**“. Taka natančna označba je za računski oddelk kmetijske družbe neobhodno potrebna, če hočemo omejiti razne reklamacije in terjatve.

* Cene kmetijskih potrebščin, ki jih družba objavi v »družbenih vesteh« nikakor niso zanjo obvezne, ker izhaja list le dvakrat mesečno, dočim se tržne cene časih prav pogostokrat spreminjajo.

* Semenskega žita družba iz Češkega ni mogla dobiti, dasi je zanj pred državnim polomom plačala nad pol milijona kron na račun. Korporacije, ki so družbi jeseni plačale naročeni semenski ječmen, naj družbi takoj sporočijo, želijo li denar na svoj naslov nazaj, ali pa naj družba plača morda vsote za njih račun na drug naslov.

Vinogradnikom in sadjerejem! Slovenska kmetijska družba je pravkar prevzela naslednje demobilizacijsko blago, namenjeno in primerno povečini vinogradnikom: 216 komadov večjih prevoznih škropilnic (pump) za drevje in 196 „ manjših nahrbtnih „ za škropljenje trt (nekompletnih) za belenje itd.; 300 kom. različnih motik; 1150 čopičev za desinfekcije, belenje itd. — Družba pripominja, da glede kakovosti in kompletnosti tega blaga ne more prevzeti *prav nobenega jamstva* in da zato te stvari ne bo oddala na navadna pismena naročila, temveč le onim podružnicam in drugim kmetijskim korporacijam iz vinorodnih krajev, ki sami pravočasno odpošljejo v Ljubljano kakega pooblaščenca, da nakupi in osebno izbere večje število teh strojev, ki jih potem takoj odvzame iz družbene skladišča.

* Slovenska kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd., se dobi v zaklopnih po 1 kg za 18 K, $\frac{1}{2}$ kg za K 9'50, $\frac{1}{4}$ kg za K 5'50, $\frac{1}{8}$ kg za K 3'—, 50 g za K 1'60.

* Apneni dušik $\frac{18}{21}$ % po K 110'— za 100 kg takojšnje prijave sprejema družba neobvezno

Bernadotov vinomer (vinsko tehtnico) za hitro določanje alkohola v vinu mrzlim potom. Cena tega vinomeru je 18 K ter je denar pri naročitvi naprej poslati

Brusni kamni, navadni po K 1'—, boljše vrste po K 2'— komad.

Čopiče za belenje po K 1'— komad.

»Ergofor«, fiziološki železo-apneni preparat se imenuje redilni prašek za živino, ki ga priporočajo celo iz živinozdravniške stroke posebno za konje, a tudi za drugo živino. To sredstvo učinkuje baje posebno dobro ob današnjih slabih prehranjevalnih razmerah pri živini, ki ji primankuje močnih krmil in posebno pri konjih ovs. Tega praška se poklada na dan in glavo:

pri konjih po 2—4 ne polne žlice
pri govedih » 2—6 „ „ „ „
pri kozah ovcah in prasičih „ 1—2 „ „ „ „

V začetku je treba seveda polagoma navajati žival na ta prašek in šele čez nekoliko dni ji je pokladati določeno množino. Pri vsakem zavoju je zraven tudi primerno navodilo, kako se ta prašek poklada. En zavoj tehta 1 kg in stane 20 K. Kmetijska družba sama nima izkušenj s tem praškom, vsled tega ne more jamčiti za uspeh. Želela bi pa, da se preskuša to sredstvo tudi v naši deželi in da podajo svoje mnenje o njem posebno konijerejci, še preje pa morda kočijaži in vozniki, ako je pri konjih ta pripomoček kaj dobro učinkoval, kakor piše živinozdravski list na Dunaju. Ako se oglasi dovolj naročnikov, bo družba priskrbela tudi to sredstvo svojim članom.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane kg 7 K.

Fenolftaleinov reagenčni popir, ki se rabi pri napravi trsnega škropiva, pola ali zaklopnica po 1 K.

Galun 17 K 240'— sto kg.

Klajno apno po K 160'— sto kg z vrečo vred. Po pošti se klajno apno posameznikom ne razpošilja, vpoštevajo se le skupne naročbe podružnic z največ 100 kg.

Lucerna razprodana.

Melior, preskušeno sredstvo proti peronospori na trtah in proti drugim glivičnim in živalskim škodljivcem na vseh rastlinah, stane kg za ude 3 K 40 vinarjev. (Glej spis »Melior« v »Kmetovalcu« št. 11. z dne 15. junija 1915.)

Mlečne cevi iz kosti, štev. 3561 po K 1'40.

Natrijev bisulfit se rabi kot nadomestno sredstvo za žveplo v kletarstvu, v prvi vrsti za žveplanje sodov in vina. V to svrhu ga zadostuje le mala množina, in cena mu je K 1'40 kg. Kako se rabi natrijev bisulfit v kletarstvu, dobimo opisano v 1. številki letošnjega »Kmetovalca« na strani 3.

Papirnate vrečice razne velikosti kg po K 4'— v zvezkih po sto kosov, za ude trgovce z špecerijskim blagom in deželnimi pridelki.

Požiralnikove cevi z dvojno tkano cevko za koze po K 29'—, z žično cevko za goved št. 3466 po 15 K.

Sladkorna pesa po K 8'— kg.

Seme domače detelje po dnevni ceni kg do 20 K — vrečica in poštnina se posebej zaračuna.

Seme rdeče detelje (inkarnatke) po K 8'— kg.

Semenska pesa. Seme izvirne severonemške ru mene in rdeče Mamut krmilne pese K 24'— kg.

Travno seme, mačji rep K 8'— kg.

Trakove za vezanje snopov (enostaven motvos) v klopčičih po 2000 g po K 12'— kg.

Tobačni prah po 60 h kg.

Tobačni izvleček v pločev. posodah po 5 kg, po K 15'— posoda.

Trtne škropilnice »Viktoria« po K 128'— komad dobi družba v kratkem z Dunaja.

Uspulum po 50 gramov za 2 K in po 100 gramov za K 3'60.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot primes galičnemu škropivu, ima kmetijska družba v zalogi, ter je oddaja po 1 K kilogram.

Viktor Korsika

trgovina s semeni

Ljubljana, Kongresni trg.

Priporočam svoja preizkušena in priznana pristna ter dobro kaljiva zelenjadna, poljska in cvetlična semena.

Cenik za l. 1919 je izšel in je vsakomur brezplačno na razpolago.

Prosim, ozirajte se natančno na moj naslov! (21)

Novodobne škropilnice v zatiranje bolezni in škodljivcev na trtah, sadnih drevesih in drugih rastlinah.

Škropilnice proti peronospori, žveplalnice, škropilnice za razpršenje apnenega beleža, škropilnice v svrhu razkuževanja, škropilnice za žvepleni ogljik

izdeluje in razpošilja najstarejša, l. 1882. ustanovljena specialna tvornica za vinogradniško orodje, kletarske stroje in kovinske izdelke

Franc Nechvíle

Dunaj, (Wien), Margaretenstrasse 98 Kl.

Najboljše neprekosljive brusne kamne kakor tudi izvrstne bruse

(35)

priporoča tovarna brusnih izdelkov **H. Hermetter**, Rogatec, sl. Štaj.

J. Komatič, dolgol. zastopnik znane trdke K. in R. Ježek, Blansko, tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev in motorjev se priporoča. — Dobra in solidna postržba.

Ljubljana, Gradišče št. 11
Nadalje priporočam dobro znano tovarno

WELSIA katera izdeluje izvrstne

brzoparilnike vseh velikosti z dvojnimi pocinkanim parnim kotlom, in porabno obremen za kuhanje žganja. (40)

Decimale tehnice cementirane vseh velikosti, z uteži vred. Sprejemam naročila na slamosreznice nože. Cene po dogovoru.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri trdki **Ivan Jelačin**, Ljubljana, Emonska cesta št. 2.

Kmetovalci! Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadruge!

Berite! Lesotrzci! Berite!

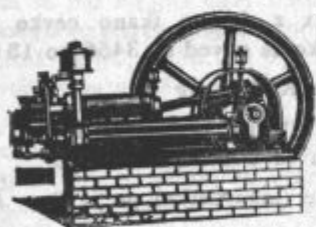
A. Šivic (9)

„Poljudno navodilo za merjenje lesa“.

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevesa ter celih gozdov, kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Pridejane so vse za tako računanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblik in razmerij lesu, ki se ima obtesati ali razžagati. Kmetovalec se pouči kako na podlagi tabel izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogiljarskih kopah in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih metrih kakor tudi popis in potrebne tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Cena knjižice proti predplačilu za ude c. kr. kmet. družbe K K 1-50.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor. (3)

Velika zaloga vsakovrstnih poljedeljskih strojev

iz najslovitejših avstrijskih tovarn.

Zastopstvo za parne kotle znanih tovarnic „WELSIA“.

Vinometre »Bernadot« — Asbestov bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo ogilje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sodo bicarbono — Strupa proste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. ☺

Poštna hranilnica račun št. 828.406.
Telefon št. 185.

Ustanovljena 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

☺ v LJUBLJANI ☺

v lastnem združnem domu na Dunajski cesti št. 18.

Obreduje hranilne vloge po **2%** (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obreduje od dne vloge do dne doiga.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 4.100.000 kron.